

За останні 24 години

- 07:09На окупованих територіях стався масштабний блекаут - дрони вдарили по ТЕС у Щасті
- 07:00Шкільне «золото» через 27 років: чому історія боротьби відмінниць викликала суспільний резонанс
- 06:42Київ встановив антирекорд – за добу повітряна тривога лунала 13 разів

Додайте

Коротко про до обраного в Google

- 05:3028 серпня – яке сьогодні свято, що не можна робити, традиції та прикмети цього дня

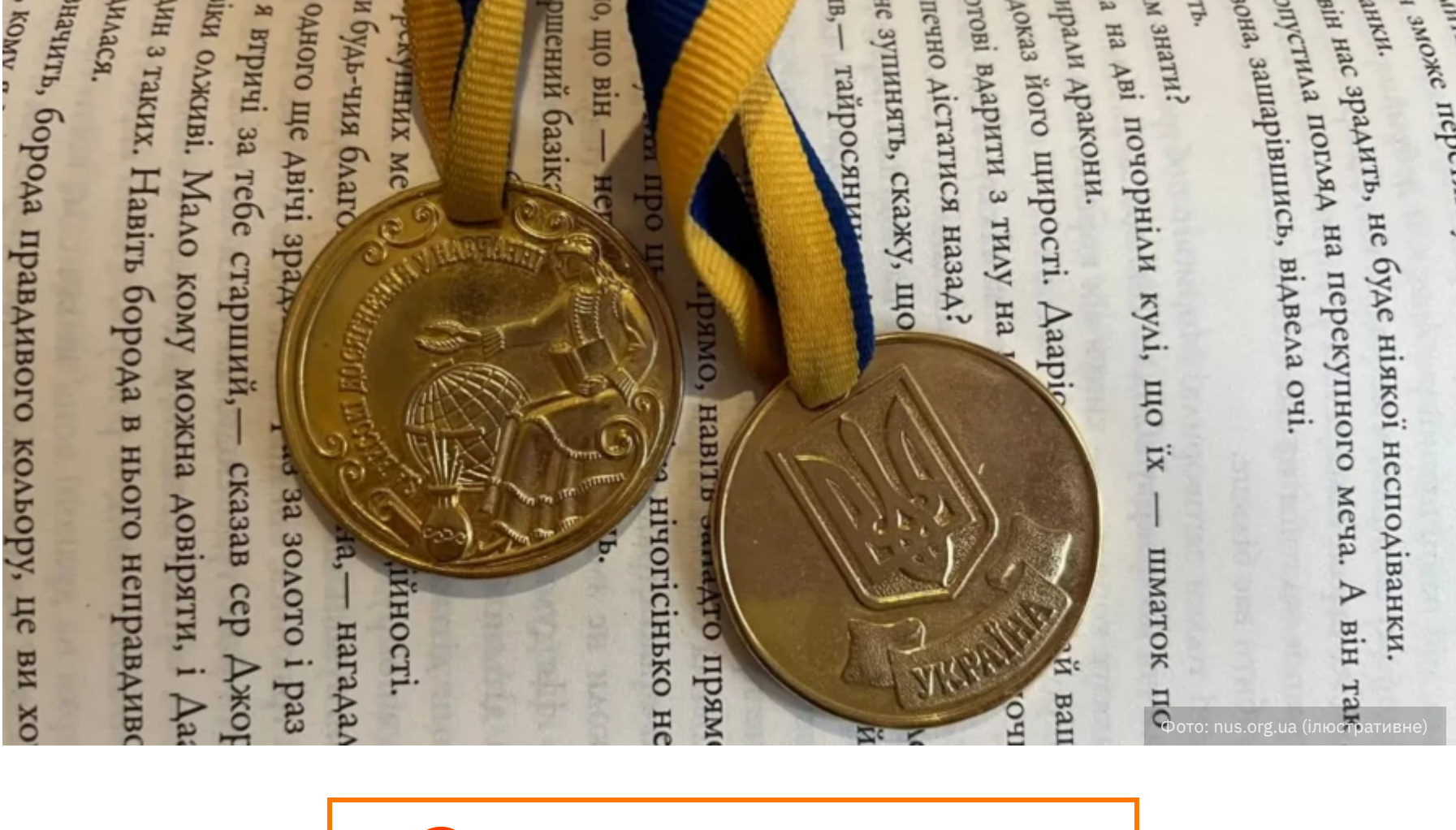
27 серпня

ЗАВАНТАЖИТИ ЦЕ

Головна / Суспільство

Шкільне «золото» через 27 років: чому історія боротьби відмінниці викликала суспільний резонанс

ВАЛЕРІЯ ЧЕТУРКО28 серпня 07:00



ПІДПИШІТЬСЯ НА НАС В GOOGLE

ДОДАТИ ЗАРАЗ

На тлі сьогоднішніх великих подій, суперечок та тривог українців несподівано зачепила історія жінки, яка через 22 роки після закінчення школи домоглася визнання її права на золоту медаль, а через 27 її нарешті побачила. На бік Наталії Соколенко стали суд, виконавча служба, їй змінили атестат і принесли найвищу шкільну відзнаку, попри те, що зараз вона вже не чинна. Однак Наталя продовжує відстоювати справедливість у тому розумінні, як її бачить.

Чому ця приватна справа отримала такий резонанс і що змушує людей чіплятися за минулі кривди - цікавилася журналістка *Коротко про*.

Соціальний ліфт і боротьба на його підходах

У 1999 році Наталя Соколенко на відмінно закінчила загальноосвітню школу №3 у Кременчуці, але золоту медаль, на яку справедливо сподівалася, не отримала. Випускники того періоду і радянської школи кажуть, що це була типова ситуація, коли вчорашня дитина вперше стикалася з нюансами дорослості.

- Я закінчувала школу у 1994 році, - згадує **киянка Надія Ясновенко**. - На медалі йшли троє випускників з класу «А» та я і моя подруга з класу «Б». В райвно вирішили, що п'ять медалей на одну школу - це забагато, і виділили чотири, подруга залишилася за бортом. Батьки в неї були прості люди, і тільки завдяки моїй мамі, яка працювала у ЗМІ і знала, як грюкати в чиновницькі двері, тата отримала відзнаку.

До пори до часу золота чи срібна медалі були питанням не стільки престижу, скільки соціального ліфту. «П'ятірка» на першому екзамені давала гарантовану перепустку до вишу, адже можна було складати лише один вступний іспит, а не три. Люди згадують, як талановитих дітей спеціально «різали» четвірками у старших класах, а деякі "хорошисти" після середньої школи раптом перетворювалися на круглих відмінників. Неабияке значення мало положення, матеріальний стан та наближеність батьків до дирекції школи. Втім, більшість доходить висновку, що втрата відзнаки хоч і завдавала розпачу та спів, але не зламала життя самодостатнім особистостям і в підсумку нічого не вартувала.

- Я без медалі, на яку претендувала, прожила 51 рік після випуску зі школи. Вибудувала себе як фахівець і людина, маю прекрасних дітей і чудових онуків. Багато разів збирала своїх однокласників на зустрічах зі школою. Згадую із вдячністю своїх вчителів - і тих, що ставили мені «5», і ту вчительку, що на рівному місці мені зробила «4» з "могучего руського языка"... Те, що відбулося в Кременчуці, не боротьба за справедливість. Я називаю це - «немає чого робити, та й бігала по судах», - написала в коментарях користувачка фейсбука **Любов Домаш**.

Втім, є й такі, хто підтримує Наталю в її принциповій позиції.

- Прикро, що людина має боротися за свою золоту медаль. Їй би дякувати мали за високі результати навчання, за вклад у рейтинг школи, за іміджеву складову... Так сумно від чергового знецінення людських заслуг, - написала жителька Рівного Маріана Мальчик.



Судова виконавиця Наталія Захарченко переконує Наталію Соколенко та її адвоката, що суд не передав процедуру вручення. Фото: kg.ua

Щоб не просто так, а з урочистостями

Як вплинула втрата медалі на біографію Наталії Соколенко, чому вона звернулася до Крюківського районного суду Кременчука аж у 2021 році - невідомо. У бесіді з журналістами жінка вперто уникає розмов про те, як після школи склалося її життя. Кореспондентці *Коротко про* також вдалося зв'язатися із героїнею публікації *Кременчуцької* газети, але інтерв'ю у нас з нею не вийшло. Наталія говорила люб'язно, трохи весело, трохи іронічно, дала зрозуміти, що нормально ставиться до різниці у суспільній думці, але нічого по суті не відповіла. Всі коментарі та обговорення відкладала на "після того, як відбудеться головне".

Не внесла ясності і сама справа, яку ми відшукали в базі реєстрів Опендатабот. Суперечки між сторонами не було, позов завершився мировою угодою з тодішньою директоркою гімназії. Навчальний заклад взяв на себе зобов'язання замовити передрук атестата про загальну середню освіту на атестат з відзнакою та нагородити Соколенко золотою медаллю «За особливі успіхи в навчанні».

Знову ж з невідомих причин зобов'язання не були виконані. Це сталося тільки після скарги у виконавчу службу і за нового керівництва закладу. Медаль та атестат з відміткою про відзнаку директор та зауч гімназії принесли 20 серпня до кабінету судового виконавця. Тут і виникла суперечка, яка надала цій історії публічного розголосу з присмаком скандалу.

Випускниця 1999 року відмовилася брати медаль. Вона вимагала, щоб відзнаку їй вручили в урочистій обстановці - як передбачено процедурою. А процедура в судовому рішенні загана не була, це по-перше. По-друге, на державному рівні уже була скасована разом із самими медалями. Урочистості для випускників середніх шкіл, що традиційно проводяться у Кременчуці, є ініціативою мера міста. Таку ініціативу хоче щодо себе і Наталія Соколенко.

- У виконавчій службі склали акт, що скаргник відмовився отримувати документи і цей акт підписувати, - розповіла для *Коротко про* у гімназії. - У нас немає повноважень наказувати меру, щоб провели урочисте нагородження. В усній формі ми повідомили департамент освіти, звідти поставили до відома і міського голову.

- Я хочу, щоб до мене зателефонував Віталій - мер (Віталій Малецький) - і хай зі мною домовляється. Це все, що зараз я розумію, яка буде ситуація, - сказала нан **Наталія Соколенко**.

«Незакритий гештальт» і його наслідки

Ця дещо чужерідна у своїй унікальності історія чіпляє, бо певною мірою стосується кожного з нас. Всі ми маємо незабуті кривди, образи, болі, незавершені емоційні ситуації - те, що психологи помічають терміном «незакритий гештальт». Чи варто чіплятися за минуле, навіть коли воно саднить, але нічого не варте у сьогоденні?

- Усе залежить від індивідуального випадку. Комусь байдуже, дали якусь відзнаку чи ні, бо життя і так склалося. Для когось ця відзнака вписувалася у систему цінностей. У всіх є своя система установок. Що туди входить - важливо і цінно, навіть якщо інші вважають цей момент несуттєвим, - каже **кандидатка психологічних наук Ілона Рашковська**.

Крім того, відмічає практикуючий психолог, перенесені, але не пережиті до кінця образи дуже погано впливають на особистість. На внутрішній стан людини, вчинки, стосунки.

- Якщо ми дивимось на світ крізь призму образ, то стаємо як соціально вразливими, так і соціально агресивними. Тому з такими речами треба працювати у будь-який законний спосіб. Одним допоможе психолог, для інших уособленням справедливості може стати суд. Якщо якась образа не дає спокійно жити, цей стан треба долати. Бо інакше наростатиме внутрішній конфлікт, який людина не може вирішити лише силою волі.

Щодо великого проміжку часу, який іноді стікає між кривдою і спробою її вирішити, то і цьому є пояснення.

- У кожного в житті є кризові періоди, які пов'язані або з певними подіями, або підсвідомим бажанням оцінити себе як особистість, передивитися своє життя. Із застарілою кривдою можна довго жити, загнавши її в куток свідомості. Але щось відбувається, виникає якийсь тригер, і старі емоції проривають шлюз. Внутрішній конфлікт трансформується у зовнішній.

Бажання Наталії Соколенко отримати те визнання, якого її позбавили 27 років тому, багато хто називає невиправданими амбіціями, а то й дають більш різку характеристику. Проте є і така точка зору:

- Урочисте вручення необхідне для пояснення освітянській громаді драматичності/трагічності освітянських помилок чи порушень. І якщо справедливість восторжествувала - то важливо про це повідомити урочисто, бо рідко таке буває, - вважає **доктор філософських наук, освітній експерт Сергій Клепко**.



Золота медаль так і залишилася у виконавчій службі. Фото: kg.ua

З історії питання

Від чистого золота до «ЗВ»

Золоті та срібні медалі на території сучасної України вперше запровадили у 1828 році для випускників чоловічих гімназій за відмінні успіхи та зразкову поведінку. З появою жіночих гімназій, у 1870-му, така відзнака поширилася і на дівчат.

Після падіння 1917 року більшовики скасували медалі як «буржуазний пережиток». Проте в 1945-му до нього повернулися. У 1945/1946 навчальному році і аж до 1953-го медалі карбували з чистого золота та срібла, потім ошадливо перейшли на мідно-нікелеві сплави з тонким дорожочіним напильником.

Проте не в якості металу була цінність шкільної відзнаки. Медалісти отримували колосальні пільги при вступі до вишів. Їх зараховували в студенти за результатами співбесіди без складання іспитів або за результатом першого іспиту, складеного на «п'ять». Якщо пільговик отримував «чотири» чи «три», він допускався до решти екзаменів і при рівній кількості балів мав перевагу над звичайними абітурієнтами. Різниця між золотою та срібною медаллю полягала тільки в тому, що при однакових шансах мали перевагу «золотники».

Така практика перейшла у спадок від Радянського Союзу до незалежної України та існувала до 2008 року, коли остаточно ввели зовнішнє незалежне оцінювання (ЗНО). Міністерство освіти скасувало медалі як «перепустку до вишів», абсолютні відмінники навчання змусили складати тести на рівні з усіма випускниками. Залишилася в силі тільки бонусна перевага при однаковій кількості балів.

Після ухвалення нового Закону «Про вищу освіту» у 2015 медалі остаточно втратили своє практичне значення при вступі до вишів. Відзнаки враховували як додаткові бали тільки у закладах професійно-технічної освіти.

У середині лютого 2025 року набув чинності наказ МОН про повне скасування золотих і срібних медалей. Історія зробила виток: їх визнали «пережитком радянської епохи», непотрібною, витратною та ще й корупційною складовою, бо школи штучно "плодили" медалістів, щоб підвищувати свої рейтинги.

Зараз в освітянських базах відмінників навчання маркують кодом «ЗВ». Це значить, що вони отримали «Свідoctво про здобуття повної загальної середньої освіти з відзнакою». Водночас за громадами залишається право виготовляти свої відзнаки для кращих учнів - грамоти, дипломи, медалі чи значки і запроваджувати ритуали вручення.

Підписуйтесь на нас в соц. мережах



Статті по темі



27 серпня

суспільство

Англійська у дитсадку - обов'язкова: хто і як навчатимиме дошкільнят 5-6 років



26 серпня

суспільство

Картопля пішла! Коли копати, які українські сорти обирати і як зберегти врожай до весни



26 серпня

суспільство

Черешня — для здоров'я серця та судин: корисні властивості ягоди